

flyterigg og tre offshore-skip i havnen i Rotterdam i Nederland i fjor sommer.

FOTO: KEES TORN, CC-LISENS

skip gjøres utenfor norsk kontroll:

egen sjø

en kommende stortingsmelding om HMS på sokkelen, og vi har vurdert momenter som myndighetene bør være oppmerksomme på. Hvorvidt det er farligere eller ikke, har ikke vært en del av vårt arbeid.

Ommund Stokka i Industri Energi tar rapporten til inntekt for sitt syn om at det er lovløse tilstander i deler av oljebransjen.

– Dette er en rapport vi har ventet på og en sak vi har hatt fokus på i lang tid. Våre medlemmer ønsker seg en arbeidsmiljølov, verneombud og et tilsyn de kan ringe til, sier han.

– Rapporten bekrefter det våre medlemmer har varslet oss om, sier han.

Ett skip, 13 arbeidsgivere

Et av rapportens funn er at arbeidsgiveransvaret er fragmentert om bord på skipene.

Personallistene for et av skipene som rapporten hadde tilgang til, viser at besetningen var ansatte i 13 ulike juridiske enheter.

Stokka mener uklare og usikre arbeidsforhold kan gå på sikkerheten løs.

– Dette en del av arbeidslivet der mange har usikre ansettelse, nulltimerskontrakter og midlertidige ansettelse uten fast rotasjon og der folk

Ommund Stokka

Maiken Ree

er livredd for å gå ut å fortelle om sin arbeidshverdag fordi i de risikerer ryktet sitt i bransjen, sier han.

– Den sier også utmattelse er av de vanligste årsakene bak ulykker. Det er sammenheng mellom arbeidstid og vaktordninger og sjansen for å gjøre feil, og derfor er arbeidstidsreguleringer viktige for sikkerheten.

– Er det håp om få gjennomslag når kravet deres ble nedstemt i Stortinget i vår?

– Ja, flere partier har sagt at de avventer rapporten. Jeg oppfatter KrF som sympatiske til våre krav, så jeg er spent på deres konklusjoner. Når arbeids- og sosialministeren bestiller en slik rapport, opplever jeg at regjeringen tar temaet seriøst og lytter til oss.

Arbeidsgiverne står på sitt

Stadig mer av oljeutvinningen gjøres med undervannsinstallasjoner og ubemanne-

de farkoster. Det gjør at det blir flere ansatte på skip og færre på faste installasjoner. Arbeidsgiverne i Norsk olje og gass mener likevel at dagens regelverk fungerer godt nok.

– Vår mening er at skillet mellom maritimt regelverk og sokkelregelverket fungerer bra og har fungert bra. Det er ingenting i rapporten som tilsier at regelverksregime bør forandres, sier spesialrådgiver for kommunikasjon Maiken Ree.

– Maritime lover og regler er tilpasset maritim virksomhet. En av de store forskjellene er at fartøyene går inn og ut av norsk sokkel, ofte på kort tid. Alt arbeidet hvor båtene er i kontakt med hydrokarboner, for eksempel stimulering av brønner, går inn under petroleumsregelverket selv om det ikke gjøres fra faste installasjoner.

– Frykter dere at politikerne skal gjøre større endringer i regelverket?

– Nå er rapporten nettopp kjent, og vi tar et steg av gangen. Vi er innstilt på å jobbe konstruktivt videre med de andre partene i næringen, men vår mening står fast om at skillet mellom regelverkene har fungert og at det ikke bør forandres.

stiann@klassekampen.no

ØKONOMEN SVARER

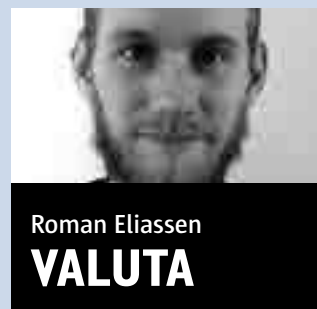

TRE EUSKO, TAKK: Valutaen eusko, som brukes noen steder i fransk Baskenland er et eksempel på alternativ valuta.

FOTO: GAIZKA IROZ, AFP/NTB SCANPIX

Egne penger

Kan jeg lage penger selv – og i så fall, hvordan?

Roman Eliassen
VALUTA

Penger er et allment akseptert betalingsmiddel. «Alle kan lage penger, problemet er å få dem akseptert», skrev økonomien Hyman Minsky. Så: Ja, du kan forsøke å lage penger selv. Men hva skal til for at de aksepteres?

Penger er et gjeldsbrev. Hvis du kjøper en øl på Bydelskroa, kan du skrive på en serviett «Jeg, Anders, skylder Bydelskroa 55 kroner». Verten kan godta dette. En annen kunde skal ha vekselpenge, og verten prøver å gi gjeldsbrevet ditt. Hvis kunden er en god venn av deg, vil hun akseptere det. En vilt fremmed vil avslå. Men om du har et godt rykte i bydelen, vil ditt gjeldsbrev kunne sirkulere med en viss utstrekning. For at gjeldsbrev skapt av private aktører skal aksepteres, må mottakeren tro at nestemann vil godta det som betaling. Det krever tillit til den opprinnelige utstederen.

Tilliten kan etableres både i privat og offentlig sektor. Det private kredittvesenet vokste frem under renessansen i et nettverk hvor paneuropeiske kredittinstitusjoner garanterte for gjeldsbrev utstedt av lokale kjøpmenn. Det var en tungrodd prosess. For

staten er det enklere.

Den viktigste grunnen til at vi alle aksepterer norske kroner i Norge, er at vi trenger dem for å betale skatt til staten. Men staten må sørge for at vi har tillit til at pengenes verdi ikke forringes fort. Før har den gjort det ved å utstede mynter av (eller som kan innløses i) edelt metall. Dagens løsning er et inflasjonsmål for pengepolitikken.

Vanligvis er det lite rom, og bruk, for å lage egne penger. Først når det etablerte pengevesenet fungerer dårlig, vil folk skape desentraliserte betalingsmidler (jf. Kron og Mynt 24. januar) eller bruke et annet lands valuta (typisk ved hyperinflasjon).

Bitcoin ble skapt i misnøye med pengevesenet i USA. Blokkjedeteknologien fjerner i prinsippet tillitsproblemet ved penger. Men verdien svinger for mye til at folk flest vil holde dem for å kjøpe ting. Og vi kan ikke betale skatt med dem. Med mindre nasjonalstaten forvitrer, vil kryptovalutaenes fremtid (som penger, ikke som investering) avhenge av hvorvidt staten velger å innlemme dem i pengevesenet.

I dag er det mange som prøver å lage penger. Selskaper selger digitale «mynter» (ICOs) for å skaffe finansiering. Men dette er mer en slags uregulert aksje enn penger. Penger er det vi bruker til å betale for ting. Du kan prøve å lage penger, og se hvor langt du kommer på Bydelskroa. Men om du lager digitale 'penger', kan du kanskje tjene noen penger!

Roman Eliassen, samfunnsøkonom og forfatter av «Hysj, vi regner!»

Lurer du på noe om samfunnsøkonomi, så skal våre økonomer gjøre sitt beste for å svare. Send inn ditt spørsmål til okonomi@klassekampen.no

Askill Halse

Katinka Holtmark

Roman Eliassen

Jørgen Juel Andersen

Sara Cools